

Stosunek Polaków do przyjmowania uchodźców

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Począwszy od maja 2015 roku regularnie badamy stosunek Polaków do przyjmowania uchodźców z terenów objętych konfliktami zbrojnymi, w tym szczególnie osób pochodzących z krajów Bliskiego Wschodu i Afryki. Od sierpnia 2015 pytamy także o opinię na temat udzielania schronienia uchodźcom napływającym do Polski w związku z walkami na wschodzie Ukrainy.

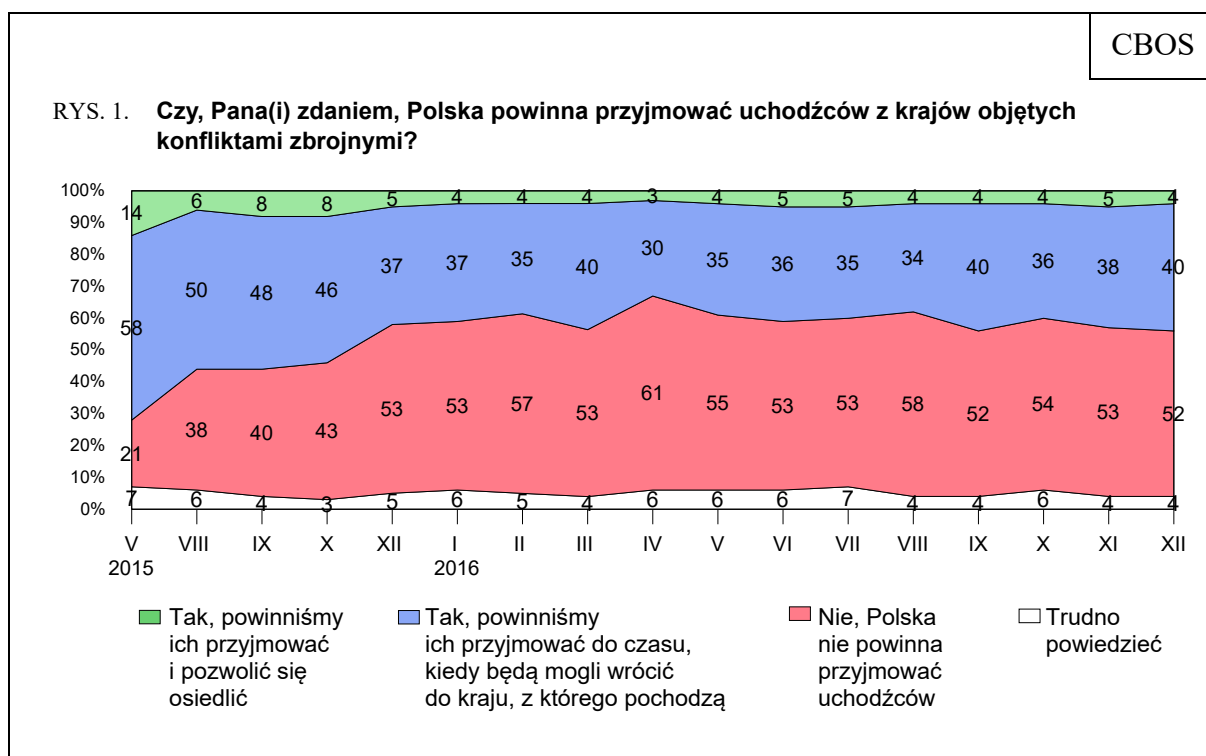
W ostatnich miesiącach nie obserwowaliśmy poważniejszych wahań opinii badanych. Ogólne poparcie dla przyjmowania uchodźców spadło w związku z zamachami z listopada 2015 roku i od tego czasu pozostaje właściwie niezmiennie. Podobną dynamiką cechuje się stosunek do relokacji imigrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki, przybywających przede wszystkim do krajów położonych przy południowych granicach Unii Europejskiej. Zdecydowanie bardziej przychylne nastawienie do uchodźców z Ukrainy utrzymuje się na podobnym poziomie od rozpoczęcia pomiarów.

Brak znaczących zmian pozwala na zaprezentowanie danych zbiorczych, pokazujących pełniejszy obraz stosunku Polaków do uchodźców. Przeanalizowaliśmy wyniki uzyskane w comiesięcznych sondażach od lipca do grudnia 2016 roku, aby sprawdzić, jak te opinie rozkładają się w różnych grupach badanych.

STOSUNEK DO PRZYJMOWANIA UCHODźCÓW Z KRAJÓW OBJĘTYCH KONFLIKTAMI ZBROJNYMI W GRUDNIU 2016 ROKU

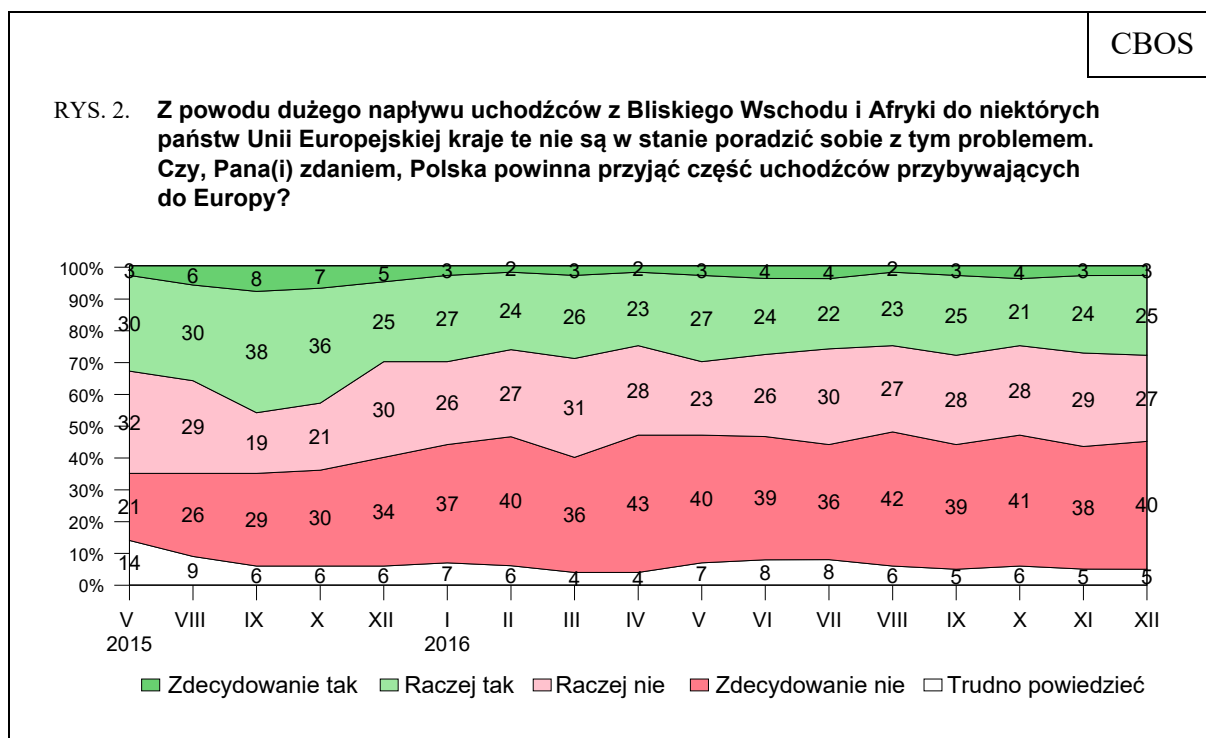
Ogólny stosunek do przyjmowania uchodźców w grudniu 2016 roku¹ utrzymywał się na poziomie podobnym do notowanego w poprzednich miesiącach. Ponad połowa badanych (52%) wyraża sprzeciw wobec ich przyjmowania. Dwóch na pięciu respondentów (40%) zgadza się, by udzielić im tymczasowego schronienia (do czasu, gdy będą mogli bezpiecznie wrócić do kraju, z którego przybyli). Jedynie mniej niż co dwudziesty badany (4%) twierdzi, że powinniśmy pozwolić im osiedlić się w Polsce na stałe.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (319) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 1–11 grudnia 2016 roku na liczącej 1136 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Trzeba zwrócić uwagę, że badanie zostało przeprowadzone w pierwszej połowie grudnia, a więc przed zamachem w Berlinie. To wydarzenie może wpłynąć na stosunek Polaków do uchodźców ze względu na bliskość geograficzną i powiązanie z naszym krajem (w zamachu została użyta polska ciężarówka, a jej kierowca – zabity). Warto jednak przypomnieć, że wcześniejsze zamachy w Brukseli (w marcu 2016) oraz w Nicei i Monachium (w lipcu 2016) skutkowały jedynie niewielkim i chwilowym wahaniem opinii w tej kwestii. Można więc przypuszczać, że poparcie bądź sprzeciw są już ugruntowanymi postawami, a kolejne zamachy będą w coraz mniejszym stopniu wpływały na stosunek Polaków do uchodźców.

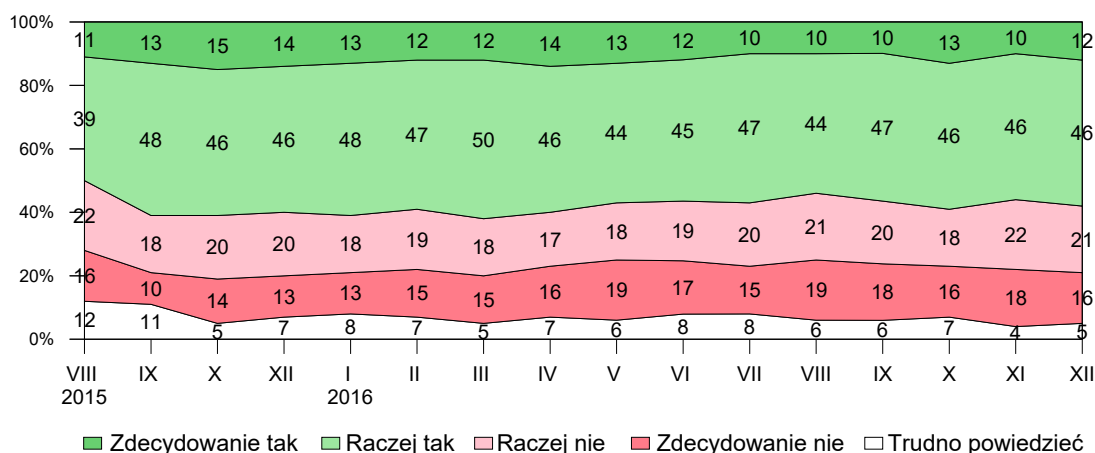
Nie zmieniły się także opinie dotyczące relokacji do naszego kraju części uchodźców przybywających do Unii Europejskiej z krajów Bliskiego Wschodu i Afryki. Wciąż dwie trzecie (67%) badanych jest temu przeciwnie. Jedynie nieco ponad jedna czwarta (28%) respondentów uważa, że Polska powinna przyjąć część tych osób. To mniej, niż odsetek zdecydowanych przeciwników (40%).

Polacy są bardziej przychylnie nastawieni do przybyszów z Ukrainy – niezmiennie ponad połowa (58%) sądzi, że powinniśmy przyjąć uchodźców z terenów objętych konfliktem. Po niewielkim zmniejszeniu odsetka zwolenników takiego rozwiązania w listopadzie², w grudniu liczba popierających przyjęcie Ukraińców (58%) i sprzeciwiających się temu (37%) powróciła do stanu z ubiegłych miesięcy.

² Zob. komunikat CBOS „Stosunek do przyjmowania uchodźców”, grudzień 2016 (oprac. B. Badora).

RYS. 3. **W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?**

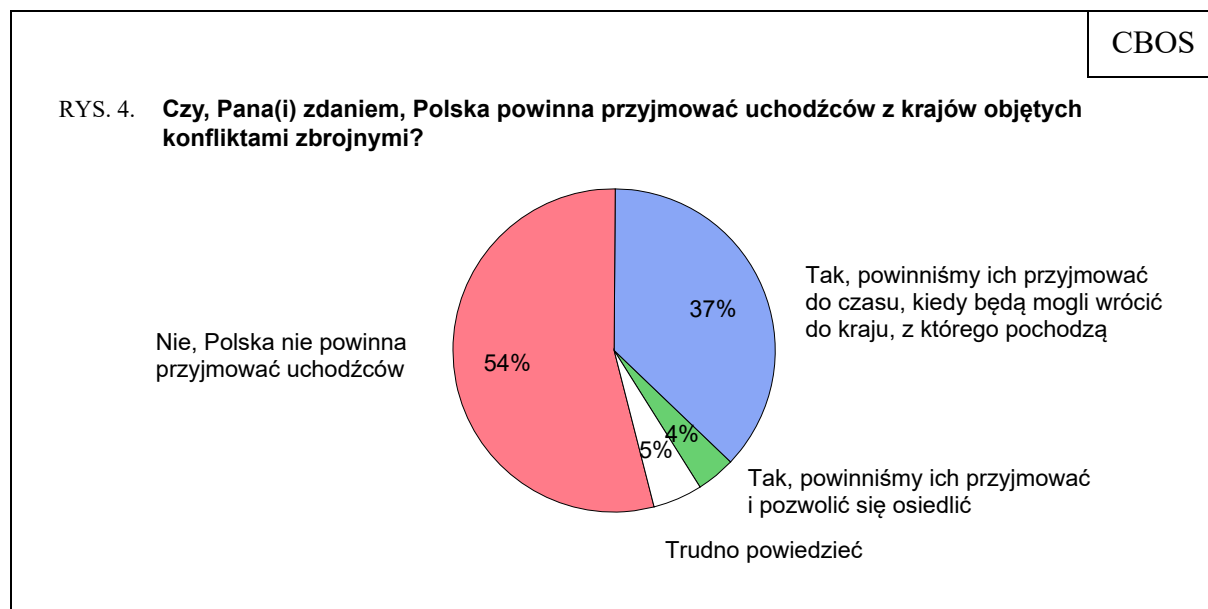
STOSUNEK DO PRZYJMOWANIA UCHODźCÓW Z KRAJÓW OBJĘTYCH KONFLIKTAMI ZBROJNYMI W DRUGIM PÓLROCZU 2016

Czy Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?

W celu przedstawienia pełnego obrazu stosunku Polaków do uchodźców zdecydowaliśmy się przeprowadzić analizę danych zebranych w comiesięcznych sondażach od lipca do grudnia 2016 roku. W badanym okresie odnotowaliśmy jedynie niewielkie wahania opinii w tej kwestii, co pozwala traktować zbiorczo odpowiedzi z kolejnych miesięcy.

Pytanie dotyczące przyjmowania uchodźców zadawaliśmy w kategoriach możliwie najbardziej ogólnych, mówiąc jedynie o „krajach objętych konfliktami zbrojnymi”, bez precyzowania, o jakie konkretnie państwa czy regiony geograficzne chodzi. Dotyczyło ono więc ogólnego nastawienia do udzielania pomocy osobom zmuszonym do opuszczenia kraju pochodzenia. Jednak ze względu na medialną dominację przekazów dotyczących migrantów przybywających do Europy przez Morze Śródziemne lub szlakiem bałkańskim można podejrzewać, że to właśnie opinie dotyczące przyjmowania tych osób w największym stopniu wpływały na odpowiedzi badanych.

Najczęstszą postawą (54%) jest sprzeciw wobec przyjęcia uchodźców. Znacznie mniejsza część ankietowanych (37%) deklaruje zgodę na udzielenie im tymczasowego schronienia. Jedynie mniej niż co dwudziesty respondent (4%) byłby skłonny pozwolić im na osiedlenie się w naszym kraju na stałe.

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku

Biorąc pod uwagę dane z drugiego półrocza 2016, można odnotować znaczne różnice opinii pomiędzy badanymi należącymi do różnych grup społecznych i demograficznych. Młodzi ludzie są mniej przychylnie nastawieni do przyjmowania uchodźców niż starsi – ok. 62% osób w wieku poniżej 35 lat jest temu przeciwnych, podczas gdy wśród starszych podobnego zdania jest od 48% do 52% respondentów. Wyraźnie różnicującymi czynnikami są też miejsce zamieszkania, wykształcenie i poziom zamożności. Wśród mieszkańców największych miast przeciwników przyjmowania uchodźców jest znacznie mniej (39%), niż wśród ogółu Polaków, podobnie w grupie osób z wyższym wykształceniem (również 39%) i wśród badanych o najwyższych dochodach w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym (36%) – zob. tabela aneksowa 1.

Widoczne są też wyraźne różnice regionalne. Najbardziej sceptycznie nastawieni do przyjmowania uchodźców są mieszkańcy województw: łódzkiego i podkarpackiego (60% głosów przeciwnych), a także lubelskiego i opolskiego (58%). Najbardziej przychylni są badani z województw: dolnośląskiego, mazowieckiego, pomorskiego i zachodniopomorskiego (po 49% przeciwników przyjmowania uchodźców). Trzeba jednak podkreślić, że w żadnym regionie zwolennicy nie przeważają nad przeciwnikami.

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlić	Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Dolnośląskie	5	42	49	4
Kujawsko-pomorskie	5	36	53	7
Lubelskie	3	33	58	6
Lubuskie	3	35	52	9
Łódzkie	2	34	60	4
Małopolskie	5	34	56	5
Mazowieckie	7	39	49	6
Opolskie	4	34	58	4
Podkarpackie	2	34	60	4
Podlaskie	2	35	57	6
Pomorskie	7	36	49	8
Śląskie	4	39	52	5
Świętokrzyskie	3	37	56	5
Warmińsko-mazurskie	2	41	57	1
Wielkopolskie	4	38	54	4
Zachodniopomorskie	5	41	49	5

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku

Istotnym czynnikiem różnicującym stosunek do kwestii uchodźców są też poglądy polityczne. Wśród wyborców lewicy co dziesiąty (10%) opowiada się za umożliwieniem im zamieszkania w Polsce na stałe, a połowa (49%) deklaruje poparcie dla przyjęcia ich do czasu, gdy będą mogli bezpiecznie powrócić do kraju pochodzenia. Wśród wyborców prawicy zwolenników przyjęcia uchodźców jest zdecydowanie mniej (3% uważa, że należy pozwolić im osiedlić się w naszym kraju, a 34% jest skłonne przyznać prawo do tymczasowego pobytu). Przekłada się to także na różnice pomiędzy elektoratami partyjnymi. Najbardziej przychylnie nastawieni do przyjmowania uchodźców są potencjalni wyborcy Nowoczesnej Ryszarda Petru (jedynie 20% jest temu przeciwnych) oraz Partii Razem (jej zwolennicy wyróżniają się najwyższym poparciem dla przyjmowania uchodźców na stałe – 19%). Zdecydowanym sceptycyzmem cechują się potencjalni wyborcy partii Wolność – wcześniej KORWiN (65% przeciwników przyjmowania), Prawa i Sprawiedliwości (64%) oraz ugrupowania Kukiz'15 (62%).

Tabela 2

Na kandydata której partii/inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?			
	Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlić	Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość (PiS) (wraz z Solidarną Polską i Polską Razem)	2	30	64	4
Platforma Obywatelska RP (PO RP)	8	52	36	4
Partia Razem	19	49	25	7
Wolność (KORWiN)	3	31	65	2
Polskie Stronictwo Ludowe (PSL)	4	49	38	9
Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	5	57	36	2
Kukiz'15	2	32	62	4
Nowoczesna Ryszarda Petru	14	62	20	4
Inna partia	4	46	49	2

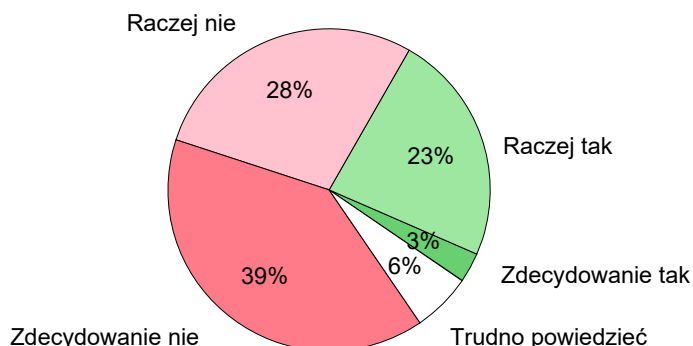
Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku

Relokacja uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki

Pierwsze ze szczegółowych pytań, jakie zadawaliśmy badanym, dotyczyło kwestii relokacji uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki w obrębie Unii Europejskiej. Ze względu na znaczne zwiększenie się ich liczby w krajach południowej Europy, pojawiła się propozycja przeniesienia części z nich do innych państw, w tym do Polski. Miałoby to na celu bardziej równomierne rozłożenie obciążeń wynikających z nagłego wzrostu liczby imigrantów.

Deklaracje badanych zebrane w trakcie mijającego półrocza wskazują, że ten projekt nie spotkał się z przychylnością Polaków. Zdecydowana większość (68%) opowiada się przeciw przyjmowaniu uchodźców z tych regionów, a jedynie nieco ponad jedna czwarta (27%) popiera relokację.

RYS. 5. **Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?**

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku

Opinie dotyczące przyjęcia uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki przybywających na tereny UE okazują się mniej przychylnie, niż deklaracje ogólne. Część badanych, którzy zasadniczo zgadzają się, że Polska powinna udzielić schronienia osobom uciekającym z terenów objętych wojnami, odnosi się sceptycznie do projektu relokacji uchodźców w obrębie Unii Europejskiej. Więcej niż co trzeci ankietowany (37%) twierdzący, że powinniśmy pozwolić uchodźcom na pobyt tymczasowy, jednocześnie sprzeciwia się przyjęciu przybyszów z Bliskiego Wschodu i Afryki. Podobnego zdania jest też co dziesiąty (10%) spośród zwolenników przyznania im prawa do osiedlenia się w Polsce.

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlić	88	10	2
Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	57	37	6
Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	3	96	1
Trudno powiedzieć	6	40	54

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku

Opinie w tej kwestii rozkładają się podobnie jak ogólne nastawienie do uchodźców. Bardziej przychylni przyjęciu osób z Bliskiego Wschodu i Afryki są starsi badani, mieszkańcy większych miejscowości (wśród mieszkańców wsi poziom akceptacji to jedynie 22%, w największych miastach – 36%), osoby z wyższym wykształceniem (37% poparcia) i deklarujący najwyższe dochody *per capita* (41%). Można też zaobserwować podobne różnice regionalne. Na przyjęcie uchodźców najczęściej godzą się mieszkańcy województw: dolnośląskiego, mazowieckiego i pomorskiego (po 31%). Najbardziej niechętni są temu badani pochodzący ze Śląska Opolskiego (75% przeciwników) oraz łódzkiego, Małopolski i Podlasia (po 73%).

Tabela 4

Województwo	Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dolnośląskie	31	64	5
Kujawsko-pomorskie	25	67	8
Lubelskie	26	68	6
Lubuskie	24	66	9
Łódzkie	19	73	8
Małopolskie	22	73	6
Mazowieckie	31	64	5
Opolskie	22	75	3
Podkarpackie	24	72	5
Podlaskie	22	73	5
Pomorskie	31	62	7
Śląskie	28	68	5
Świętokrzyskie	27	68	5
Warmińsko-mazurskie	23	71	6
Wielkopolskie	29	65	6
Zachodniopomorskie	27	65	8

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku

Bardzo wyraźny jest też związek stanowiska w kwestii przyjmowania uchodźców z poglądami politycznymi. Trzy czwarte potencjalnych wyborców prawicy (75%) sprzeciwia się przyjęciu przez Polskę części przybyszów z Bliskiego Wschodu i Afryki, a przeciwnego zdania jest jedynie co piąty spośród nich (21%). Sympatycy lewicy są zdecydowanie bardziej przychylnie nastawieni do tego projektu, ale nawet wśród nich ponad połowa (52%) deklaruje sprzeciw. Do pewnego stopnia znajduje to odzwierciedlenie w podziale badanych według preferencji partyjnych. Tylko wśród zwolenników dwóch ugrupowań – Partii Razem i Nowoczesnej Ryszarda Petru – odsetek aprobujących relokację uchodźców przeważa nad przeciwnikami. Wyborcy Platformy Obywatelskiej są w tej kwestii podzieleni, przy czym sceptycyzm (50%) nieco przeważa nad akceptacją (46%). Najmniej przychylnie nastawieni są badani popierający partię Wolność (84% przeciwników), ugrupowanie Kukiz'15 (81%) oraz Prawo i Sprawiedliwość (79%).

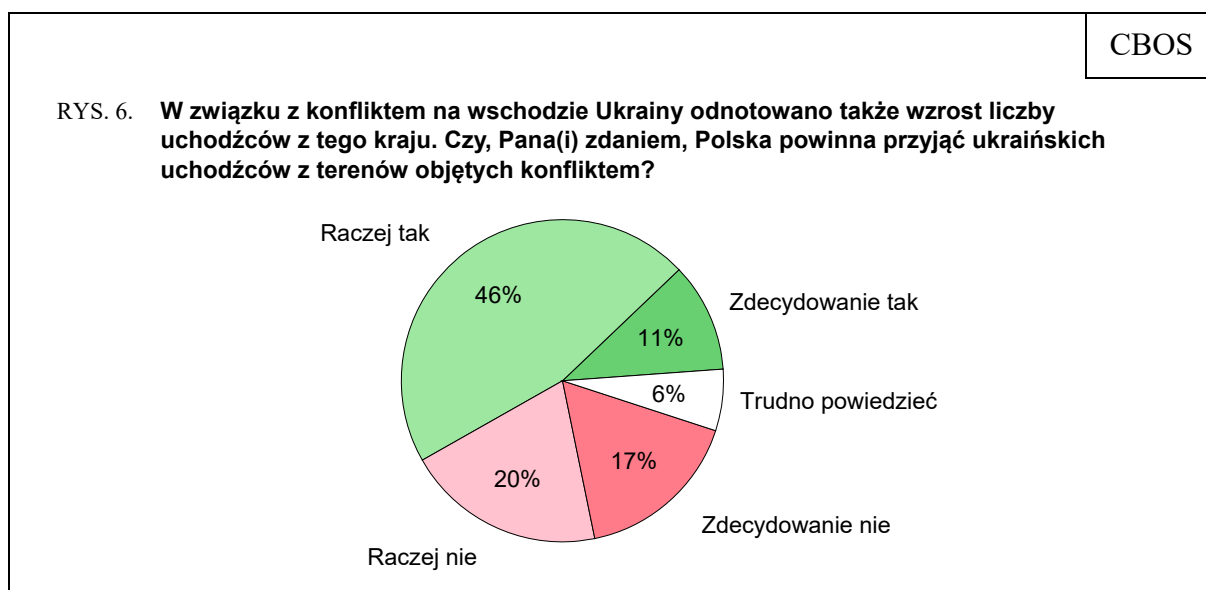
Tabela 5

Na kandydata której partii/inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (PiS) (wraz z Solidarną Polską i Polską Razem)	17	79	4
Platforma Obywatelska RP (PO RP)	46	50	5
Partia Razem	58	36	7
Wolność (KORWiN)	15	84	1
Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	36	57	7
Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	43	55	2
Kukiz'15	17	81	2
Nowoczesna Ryszarda Petru	56	38	6
Inna partia	32	64	4

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku

Czy Polska powinna przyjąć uchodźców z Ukrainy?

Przybywający do Unii Europejskiej uchodźcy nie pochodzą jedynie z państw Bliskiego Wschodu i Afryki – choć to ci imigranci zdominowali dyskusję publiczną – ale także ze wschodniej Ukrainy. Polacy w większości są przychylnie nastawieni do przybyszów z tego regionu i dostrzegają potrzebę udzielenia im pomocy. Ponad połowa (57%) badanych uważa, że nasz kraj powinien przyjąć uchodźców z terenów objętych konfliktem na wschodzie Ukrainy.

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku

Akceptację dla przyjęcia osób uciekających ze wschodniej Ukrainy wyraża także znaczna część (38%) badanych, którzy zasadniczo sprzeciwiają się przyjęciu uchodźców.

Tabela 6

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlić	92	6	2
Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	81	14	5
Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	38	58	5
Trudno powiedzieć	47	14	39

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku

Przychylność wobec uchodźców z Ukrainy zależy od podobnych czynników jak w przypadku wcześniejszych pytań – rośnie wraz z poziomem wykształcenia, wielkością miejscowości zamieszkania i poziomem dochodów *per capita* w gospodarstwie domowym. Ponownie też istotnym czynnikiem jest wiek. Badani w wieku 25–34 lata to jedyna grupa wiekowa, w której poziom akceptacji nie przekracza połowy (49%). Starsi respondenci są bardziej skłonni przyjąć Ukraińców, przy czym właśnie wiek 35 lat wyznacza wyraźną granicę.

Analizując stosunek do uchodźców ze wschodniej Ukrainy należy także wziąć pod uwagę istnienie bardzo licznej imigracji zarobkowej z Ukrainy do Polski. Warto zwrócić uwagę, że grupy społeczne, które charakteryzują się stosunkowo niskim poziomem poparcia dla przyjęcia uchodźców – osoby z wykształceniem podstawowym, pracownicy usług, robotnicy, rolnicy, bezrobotni – jednocześnie są też najbardziej sceptycznie nastawione do podejmowania przez obcokrajowców pracy w Polsce³.

Nieco inaczej niż w przypadku pozostałych omawianych pytań kształtuje się rozkład regionalny odpowiedzi. Można w tym przypadku zauważyć kontynuację wskazanych już tendencji, występują jednak także różnice. Zdecydowanie najwyższy poziom akceptacji dla przyjmowania uchodźców z Ukrainy charakteryzuje mieszkańców województw dolnośląskiego (68%) i podlaskiego (66%) oraz pomorskiego (63%) i zachodniopomorskiego (60%). Najniższa jest ona w województwach: opolskim (47%), kujawsko-pomorskim (49%) i warmińsko-mazurskim (50%). Warto zauważyć, że obecność ukraińskiej mniejszości narodowej (szczególnie licznej w województwach warmińsko-mazurskim, dolnośląskim i podlaskim) nie ma jednoznacznego wpływu na skłonność do przyjmowania uchodźców ze wschodniej Ukrainy.

³ Zob. komunikat CBOS „Praca obcokrajowców w Polsce”, grudzień 2016 (oprac. M. Feliksiak).

Tabela 7

Województwo	W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dolnośląskie	68	28	3
Kujawsko-pomorskie	49	44	7
Lubelskie	55	38	7
Lubuskie	54	37	9
Łódzkie	51	41	7
Małopolskie	57	37	6
Mazowieckie	56	39	5
Opolskie	47	43	10
Podkarpackie	56	38	6
Podlaskie	66	28	6
Pomorskie	63	32	5
Śląskie	58	37	6
Świętokrzyskie	52	42	6
Warmińsko-mazurskie	50	44	7
Wielkopolskie	56	37	8
Zachodniopomorskie	60	34	6

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku

Co interesujące, na akceptację przyjmowania uchodźców z Ukrainy w małym stopniu wpływa identyfikacja polityczna. Wprawdzie zwolennicy lewicy nieco częściej (65%) są skłonni udzielić im schronienia niż badani identyfikujący się z centrum (60%) lub prawicą (62%), są to jednak bardzo niewielkie różnice. Zdecydowanie większe zróżnicowanie można zaobserwować pomiędzy potencjalnymi elektoratami partii politycznych⁴. Co prawda, sympatycy wszystkich partii w większości skłonni są zgodzić się na przyjęcie uchodźców ze wschodniej Ukrainy, jednak bardzo różnią się poziomem aprobaty. Najrzadziej tę decyzję popierają wyborcy ugrupowania Kukiz'15 (54%), Polskiego Stronnictwa Ludowego (56%), partii Wolność oraz Prawa i Sprawiedliwości (po 59%), najczęściej – zwolennicy Partii Razem (85%) i Nowoczesnej (84%).

⁴ Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że o wskazanie partii, na którą zagłosowaliby, proszeni byli tylko ci badani, którzy zadeklarowali, że wzięliby udział w wyborach. O autoidentyfikację polityczną pytani są natomiast wszyscy, co tłumaczy rozbieżności.

Tabela 8

Na kandydata której partii/inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (PiS) (wraz z Solidarną Polską i Polską Razem)	59	36	5
Platforma Obywatelska RP (PO RP)	71	25	4
Partia Razem	85	12	3
Wolność (KORWiN)	59	36	4
Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	56	38	5
Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	66	29	5
Kukiz'15	54	43	4
Nowoczesna Ryszarda Petru	84	14	3
Inna partia	68	25	6

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku

Zarówno w przypadku pytania o ogólną postawę wobec uchodźców, jak i w konkretnych kwestiach dotyczących stosunku do przybyszów z państw Bliskiego Wschodu i Afryki oraz Ukrainy odpowiedzi badanych są podobnie zróżnicowane. Zależą od wieku, wielkości miejscowości zamieszkania, poziomu wykształcenia, dochodów *per capita* w gospodarstwie domowym oraz poglądów politycznych. Można także zauważyć istotne rozbieżności regionalne, które jednak nie dają się wpisać w standardowy podział na Polskę wschodnią i zachodnią.

Pomimo występowania podobieństw wydaje się, że kwestie uchodźców z państw Bliskiego Wschodu i Afryki oraz Ukrainy należy traktować jako w dużej mierze odrębne przypadki. Wskazuje na to fakt, że akceptacja dla przyjęcia uchodźców ze wschodniej Ukrainy jest zdecydowanie wyższa nie tylko od aprobaty dla projektu relokacji przybyszów z południa⁵, ale także od aprobaty dla ogólnie zdefiniowanego przyjmowania uchodźców. Można też

⁵ Trzeba podkreślić, że bezpośrednie porównanie akceptacji dla przyjęcia uchodźców z Ukrainy oraz Bliskiego Wschodu i Afryki nie jest możliwe ze względu na sposób sformułowania pytań. Odpowiedzi **nie dotyczą** bowiem aprobaty dla przyjmowania uchodźców z państw Bliskiego Wschodu i Afryki w ogóle, ale jedynie specyficznej sytuacji przejścia części uchodźców przybyłych do południowych krajów Unii Europejskiej.

zauważyć, że kwestia przyjęcia uchodźców została w dużej mierze zdominowana przez medialny dyskurs dotyczący migracji przez Morze Śródziemne i szlak bałkański. Potwierdza to analiza statystyczna – ogólna postawa jest w większym stopniu skorelowana z opinią na temat relokacji uchodźców w obrębie Unii Europejskiej⁶ niż z poglądem dotyczącym przyjęcia Ukraińców⁷.

Opracował
Antoni GŁOWACKI

⁶ Współczynnik r Pearsona wynosi 0,518 przy poziomie istotności 0,01.

⁷ Współczynnik r Pearsona wynosi 0,339 przy poziomie istotności 0,01.

Tabela 1

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku		Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?				Liczba osób
		Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlić	Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		4	37	54	5	6077
Płeć	Mężczyźni	5	37	54	4	2869
	Kobiety	4	37	53	6	3208
Wiek	18–24 lata	3	30	63	5	494
	25–34	3	31	62	4	1173
	35–44	6	38	52	4	1136
	45–54	6	40	49	5	915
	55–64	4	43	48	5	1096
	65 lat i więcej	4	38	51	7	1263
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	31	62	5	2423
	Miasto do 19 999	3	38	53	6	876
	20 000 – 99 999	4	40	52	4	1246
	100 000 – 499 999	7	44	44	5	942
	500 000 i więcej mieszk.	10	46	39	5	590
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	2	24	68	6	1210
	Zasadnicze zawodowe	2	32	61	5	1488
	Średnie	4	40	51	4	1852
	Wyższe	8	49	39	5	1527
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	9	51	36	4	632
	Średni personel, technicy	3	42	51	4	230
	Pracownicy adm.-biurowi	7	40	48	5	394
	Pracownicy usług	5	35	55	5	396
	Robotnicy wykwalifikowani	2	31	64	3	705
	Robotnicy niewykwalifik.	2	29	65	5	264
	Rolnicy	1	29	67	2	295
	Pracujący na własny rach.	9	41	46	4	274
	Bezrobotni	3	30	63	4	299
	Emeryci	4	39	51	6	1473
	Renciści	4	36	54	6	367
	Uczniowie i studenci	5	33	56	6	290
	Gospodynie domowe i inni	3	34	57	6	459
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	5	42	48	5	809
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	6	39	51	4	571
	sekt. pryw. poza rolnict.	6	37	53	4	1527
	prywatnym gosp. rolnym	1	29	67	2	323
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	1	27	68	4	710
	Od 650 zł do 999 zł	3	33	61	4	838
	Od 1000 zł do 1399 zł	3	38	55	5	971
	Od 1400 zł do 1999 zł	4	43	49	4	849
	2000 zł i więcej	9	53	36	3	1002
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	25	64	8	454
	Średnie	3	36	55	5	2370
	Dobre	5	40	51	4	3253
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	33	54	8	305
	Raz w tygodniu	3	37	56	5	2632
	1–2 razy w miesiącu	4	36	56	4	984
	Kilka razy w roku	4	40	51	5	1387
	W ogóle nie uczestniczy	10	36	49	4	702
Poglądy polityczne	Lewica	10	49	38	3	938
	Centrum	5	43	48	4	1557
	Prawica	3	34	59	4	1900
	Trudno powiedzieć	2	29	61	8	1625

Tabela 2

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku		Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		27	68	6	6083
Płeć	Mężczyźni	26	69	4	2869
	Kobiety	27	66	7	3214
Wiek	18–24 lata	19	78	3	495
	25–34	21	75	4	1176
	35–44	27	67	5	1136
	45–54	29	65	6	916
	55–64	31	63	6	1096
	65 lat i więcej	29	63	9	1265
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	72	6	2426
	Miasto do 19 999	25	69	7	876
	20 000 – 99 999	27	68	6	1246
	100 000 – 499 999	33	61	6	943
	500 000 i więcej mieszk.	36	58	5	592
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	18	74	8	1212
	Zasadnicze zawodowe	21	73	5	1487
	Średnie	27	67	5	1856
	Wyższe	37	57	5	1528
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	41	54	5	633
	Średni personel, technicy	27	66	7	230
	Pracownicy adm.-biurowi	28	66	5	395
	Pracownicy usług	27	67	6	396
	Robotnicy wykwalifikowani	18	79	3	704
	Robotnicy niewykwalifik.	18	78	4	264
	Rolnicy	18	76	6	296
	Pracujący na własny rach.	31	65	4	275
	Bezrobotni	19	76	4	298
	Emeryci	29	63	8	1474
	Renciści	27	64	9	367
	Uczniowie i studenci	22	73	4	291
	Gospodynie domowe i inni	23	70	6	459
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	32	61	7	810
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	69	3	571
	sekt. pryw. poza rolnict.	26	70	4	1528
	prywatnym gosp. rolnym	18	76	6	324
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	17	76	6	710
	Od 650 zł do 999 zł	25	71	4	838
	Od 1000 zł do 1399 zł	24	71	6	972
	Od 1400 zł do 1999 zł	30	65	4	849
	2000 zł i więcej	41	56	3	1003
Ocena własnych war. mater.	Złe	19	76	6	454
	Średnie	24	69	7	2372
	Dobre	29	66	5	3257
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	69	6	306
	Raz w tygodniu	24	70	6	2635
	1–2 razy w miesiącu	24	70	6	985
	Kilka razy w roku	29	66	4	1388
	W ogóle nie uczestniczy	35	59	6	702
Poglądy polityczne	Lewica	44	52	4	938
	Centrum	32	63	5	1557
	Prawica	21	75	4	1903
	Trudno powiedzieć	18	72	10	1629

Tabela 3

Dane zbiorcze z comiesięcznych badań przeprowadzonych od lipca do grudnia 2016 roku		W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		57	37	6	6083
Płeć	Meżczyźni	60	36	5	2871
	Kobiety	54	39	7	3211
Wiek	18–24 lata	51	44	5	495
	25–34	49	44	7	1177
	35–44	60	36	4	1136
	45–54	59	36	5	916
	55–64	61	32	7	1095
	65 lat i więcej	57	35	9	1263
Miejsce zamieszkania	Wieś	48	46	7	2424
	Miasto do 19 999	56	37	7	876
	20 000 – 99 999	60	34	6	1247
	100 000 – 499 999	67	28	5	944
	500 000 i więcej mieszk.	72	24	5	592
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	41	49	10	1211
	Zasadnicze zawodowe	50	44	6	1487
	Średnie	59	36	5	1855
	Wyższe	72	23	4	1529
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	78	18	4	632
	Średni personel, technicy	66	29	6	230
	Pracownicy adm.-biurowi	66	28	6	395
	Pracownicy usług	53	41	6	396
	Robotnicy wykwalifikowani	52	44	4	705
	Robotnicy niewykwalifik.	44	52	4	264
	Rolnicy	42	53	5	296
	Pracujący na własny rach.	65	29	6	276
	Bezrobotni	45	50	5	298
	Emeryci	57	35	8	1473
	Renciści	53	39	9	367
	Uczniowie i studenci	57	39	4	291
	Gospodynie domowe i inni	47	44	9	459
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	65	28	7	809
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	63	34	3	571
	sekt. pryw. poza rolnict.	59	37	4	1530
	prywatnym gosp. rolnym	42	54	5	324
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	42	52	6	709
	Od 650 zł do 999 zł	50	45	5	838
	Od 1000 zł do 1399 zł	56	37	7	972
	Od 1400 zł do 1999 zł	64	31	5	849
	2000 zł i więcej	74	23	3	1002
Ocena własnych war. mater.	Złe	46	48	6	454
	Średnie	52	41	7	2370
	Dobre	62	33	5	3258
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	63	32	6	306
	Raz w tygodniu	56	37	7	2633
	1–2 razy w miesiącu	51	41	7	984
	Kilka razy w roku	59	36	5	1389
	W ogóle nie uczestniczy	61	36	3	703
Poglądy polityczne	Lewica	65	32	3	939
	Centrum	60	36	4	1557
	Prawica	62	33	4	1901
	Trudno powiedzieć	42	46	12	1628